

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

Силабус навчальної дисципліни
“Особливості медичного перекладу”

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестри: II. I рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов. Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач (-і)	Проф. Д.пед.н. Русалкіна Л.Г., доцент, к.пед.н. Кир'язова О.В., доц. Абрамович В.Є., ст. викладач Лазор Н.В., ст. викл. Мокрієнко
Контактна інформація	Контактна інформація E-mail: philosbioet@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами ступеня доктора філософії буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – специфіка письмового та усного медичного перекладу у процесі роботи з іншомовними науковими джерелами інформації та медичною і фармацевтичною документацією, а також у професійному - формальному та неформальному - спілкуванні.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі): українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, безпека життєдіяльності; патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, педіатрія, внутрішня медицина, хірургія, акушерство і гінекологія, інфекційні хвороби, медична психологія, оториноларингологія, офтальмологія, неврологія, психіатрія, наркологія, дерматологія, венерологія.

Мета дисципліни: набуття здобувачами ступеня доктора філософії необхідних знань та практичних навичок письмового та усного перекладу, пов'язаного з медичною тематикою; подолання лексичних, граматичних та жанрово-стилістичних труднощів, з якими мають справу перекладачі-медики без філологічної освіти для розв'язання значущих проблем у

сфері професійної та наукової діяльності.

Завдання дисципліни:

1. Формування навичок читання та перекладу неадаптованих фахових текстів у врахуванням особливостей медичної термінології і наукового стилю мовлення.
2. Формування навичок складання анотацій та резюме наукових статей з зарубіжних журналів; ділове листування; робота з медичною документацією на іноземній мові.
3. Дискурс англійською мовою на професійну тематику.
4. Формування професійно-орієнтованої перекладацької компетенції у аспірантів-медиків, під якою слід розуміти здатність реалізувати перекладацьку компетенцію в різноманітних умовах фахового спілкування.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: теоретичні засади перекладацької практики; основні принципи перекладу: ознаки повноцінного (адекватного) перекладу, специфіку усного і письмового перекладу; лексичні, граматичні та стилістичні аспекти перекладу; нормативні вимоги до виконання письмового і усного перекладу; загальні правила виконання і редагування письмового перекладу; складові перекладацької компетенції.

Вміти:

- виконувати повний та неповний (скорочений, фрагментарний, аспектний, анотаційний, реферативний) письмовий переклад з/на іноземну мову (з частковою опорою на словники) текстів медичного спрямування з оформленням за правилами орфографії і пунктуації;
- виконувати усний (послідовний, синхронний; односторонній, двосторонній) переклад в умовах фахового спілкування;
- використовувати на практиці навички аналітичного й пошукового читання неадаптованих текстів за фахом.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладений у формі практичних занять (46 год.) і самостійної роботи аспірантів (44 год.), всього 90 год (3 кредити).

Методи навчання: репродуктивні (ділові рольові ігри, моделювання заданої ситуації, тощо), пошукові (робота з довідковою літературою, електронними пошуковими інформаційними системами, тощо), перцептивні (відеоуроки, зустрічі з представниками англомовних країн, тощо), логічні (мовні вправи, «кейс-стаді» або аналіз конкретної ситуації), евристичні, інтерактивні методи (метод проектів).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи перекладацької діяльності. Робочі джерела інформації. Види словників.

Тема 2. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження. Загальні правила виконання і редагування перекладу.

Тема 3. Основні принципи перекладу: ознаки повноцінного (адекватного) перекладу, специфіка усного і письмового перекладу.

Тема 4. Лексико-семантичні основи перекладу: семантика слова, контекст, безеквівалентна лексика, еквіваленти і варіанти, лексична сполучуваність слів, синонімія і антонімія у перекладі.

Тема 5. Види лексико-семантичних трансформацій: додавання, вилучення, заміна (конкретизація, диференціація, генералізація, смисловий розвиток і цілісне перетворення, описовий переклад).

Тема 6. Специфіка медичної термінології і труднощі її перекладу.

Переклад термінів. Види термінів. Особливості медичних термінів. Міжнародні терміни у мові медицини. Греко-латинські терміни і терміноелементи. «Хибні друзі» перекладача.

Тема 7. Аббревіатури і скорочення у медичному тексті. Типологія скорочень. Транслітерація, транскрипція, калькування, переклад-інтерпретація.

Тема 8. Граматичні аспекти перекладу: поняття граматичного еквівалента, функціональний принцип перекладу граматичних форм і синтаксичних конструкцій, види граматичних трансформацій.

Тема 9. Стилiстичні аспекти перекладу. Тип тексту і його роль у перекладі. Особливості наукового стилю медичних текстів. Особливості перекладу і оформлення медичної документації.

Тема 10. Складові перекладацької компетенції: мовна, комунікативна і технічна компетенції. Фахова або професійно-орієнтована компетенція перекладача.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Переклад англomовних текстів у сфері медичної допомоги. Частина I. Асептики і антисептики, перев'язування і перев'язувальні матеріали, рани та переломи : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / [Л. М. Черноватий , Л. А. Коваленко, О. А. Кальниченко та ін.]; за ред. Л. М. Черноватого, О. В. Ребрія. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 280 с.
2. Medical Terminology. An Illustrated Guide. Barbara Janson Cohen, Shirley A. Jones. Ninth Edition. Jones and Bartlett Learning, 2021, - 670 p
3. Medical English for Academic Purposes / Ю.В. Лисанець, О.М. Беляєва, М.П. Мелашенко 2018, Видавництво Медицина. - 312 с.
4. Suzanna Reiss-Koncar. The Healthcare Interpreter: A Textbook for Advanced Medical Interpreting. Culture & Language Press, 2022. 378 p.
5. Felicity O'Dell, Michael McCarthy. Academic Vocabulary in Use. Second Edition. Cambridge University Press, 2016. 174 p.

Додаткова:

1. Raymond Murphy. English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019. – 380 p
2. Кобзева О., Жовнір О., Лазор Н. Вплив штучного інтелекту на розвиток мовної культури та перекладознавства в Україні. *Вісник науки та освіти*. № 4(34). Серія “Філологія”. 2025. С 516-532
3. Lazor N.V., Mokrienko E.M. Language and Identity: the Interplay between First and Second Language Identity in Foreign Language Learning. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 83. Том 1. 2025. С. 32-36
4. Rusalkina L.H., Grigoriev E., Lazor N. Formation of Professional Foreign Language Speech Skills of Medical Specialists by Means of Game Modelling. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 57. Том 2. 2023. с.134-136.
5. Business English. Course Book Level 1. London: Dorling Kindersley Limited, 2017.
6. Professional Medical English: Course book for higher education students, speciality 222 Medicine of higher educational institutions of IV level of accreditation / Rusalkina, L. H.; Mokriienko, E. M.; Lazor, N. V.; Bermas, O. M. - Odesa: ONMedU, 2023. - 256 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Інформаційний ресурс кафедри філософії, біоетики та іноземних мов
<https://info.odmu.edu.ua/chair/philosophy/files>
2. Webster's Dictionary and Thesaurus
<https://www.merriam-webster.com/>
3. Longman Dictionary of Contemporary English
<https://www.ldoceonline.com/>

4. The International Medical Interpreters Association
<https://www.imiaweb.org/>
5. Free Online Term Extractors
<http://recremisi.blogspot.com/p/online-term-extractors.html>
6. Medical Dictionary Online
<https://www.online-medical-dictionary.org/>
7. World Health Organization
<https://www.who.int/>
8. Перевірка транслітерації
<https://dmsu.gov.ua/services/transliteration.html>
9. Building a Medical Terminology Foundation:
<https://ecampusontario.pressbooks.pub/medicalterminology>
10. The International Medical Interpreters Association
<https://www.imiaweb.org/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття у формі усного опитування, письмової роботи, чи онлайн-тесту; контроль практичних навичок виконання різних видів і аспектів перекладу.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Структура оцінки поточної навчальної діяльності одного практичного заняття
Відмінно «5»	Здобувач ступеня доктора філософії виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вмє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
Добре «4»	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
Задовільно «3»	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
Незадовільно «2»	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у семінарах, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота на аудиторних заняттях. Запізнення здобувача дозволяється не більше ніж на 10 хвилин.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої

освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.